

ECONOMIE EUROPEANĂ

OANA MARIA MILEA

ECONOMIE EUROPEANĂ

Ediția a II-a, revizuită și adăugită

EDITURA UNIVERSITARĂ
București

Colecția ȘTIINȚE ECONOMICE

Redactor: Gheorghe Iovan
Tehnoredactor: Ameluța Vișan
Coperta: Monica Balaban

Editură recunoscută de Consiliul Național al Cercetării Științifice (C.N.C.S.) și inclusă de Consiliul Național de Atestare a Titlurilor, Diplomelor și Certificatelor Universitare (C.N.A.T.D.C.U.) în categoria editurilor de prestigiu recunoscut.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

MILEA, OANA MARIA

Economie europeană / Oana Maria Milea. - Ed. a 2-a,
rev. și adăug.. - București : Editura Universitară, 2022

Conține bibliografie
ISBN 978-606-28-1443-4

338

DOI: (Digital Object Identifier): 10.5682/9786062814434

© Toate drepturile asupra acestei lucrări sunt rezervate, nicio parte din această lucrare nu poate fi copiată fără acordul Editurii Universitare

Copyright © 2022
Editura Universitară
Editor: Vasile Muscalu
B-dul. N. Bălcescu nr. 27-33, Sector 1, București
Tel.: 021.315.32.47
www.editurauniversitara.ro
e-mail: redactia@editurauniversitara.ro

Distribuție: tel.: 021.315.32.47 / 0745 200 718/ 0745 200 357
comenzi@editurauniversitara.ro
www.editurauniversitara.ro

CUPRINS

Prefață	9
Capitolul 1. Etapele constituirii Uniunii Europene	11
1.1. Scurt istoric al constituirii Uniunii Europene	12
1.2. Tratatul de constituire ale Uniunii Europene	15
Capitolul 2. Instituțiile Uniunii Europene	26
2.1. Parlamentul European.....	27
2.2. Consiliul European	31
2.3. Consiliul Uniunii Europene	34
2.4. Comisia Europeană.....	36
2.5. Curtea de Justiție a Uniunii Europene	38
2.6. Curtea Europeană de Conturi	40
2.7. Banca Centrală Europeană.....	42
2.8. Principalele organisme ale Uniunii Europene	43
Capitolul 3. Politica monetară a Uniunii Europene	51
3.1. Sistemul European al Băncilor Centrale (SEBC).....	51
3.2. Banca Central Europeană	54
3.3. Politica monetară a SEBC	57
3.4. Elementele politici monetare	62
Capitolul 4. Politica Bugetară a Uniunii Europene	67
4.1. Evoluția Politicii Bugetare a Uniunii Europene	67
4.2. Principiile bugetului Uniunii Europene.....	69
4.3. Politica fiscală.....	72
Capitolul 5. Politica Agricolă Comună	79
5.1. Premisele apariției Politicii Agricole Comune (PAC).....	79
5.2. Istoricul Politicii Agricole Comune (PAC)	81
5.3. Principiile PAC.....	82

5.4. Structura PAC.....	84
5.5. Finanțarea măsurilor de politică agricolă comună.....	88
5.6. Reforma Politicii Agricole Comune.....	91
Capitolul 6. Politica Comercială Comună a Uniunii Europene	100
6.1. Obiectivele Politicii Comerciale.....	100
6.2. Evoluția Politicii Comerciale Comune.....	103
6.3. Principiile și instrumentele Politicii Comerciale Comune	107
6.4. Acordurile comerciale cu alte state	117
Capitolul 7. Politica de Coeziune și dezvoltare regională	121
7.1. Evoluția Politicii de Coeziune	122
7.2. Instrumentele Politicii de Coeziune.....	125
7.3. Obiectivele Politicii de Dezvoltare Regională.....	128
7.4. Politica de dezvoltare regională în România	129
Capitolul 8. Politica concurențială și securitatea consumatorilor ...	132
8.1. Rolul concurenței în cadrul economiei Uniunii Europene	132
8.2. Politica privind concurența la nivelul Uniunii Europene	134
8.3. Obiectivele politicii concurențiale.....	137
8.4. Ariile politicii europene de concurență	138
8.5. Politica privind securitatea consumatorilor	142
Capitolul 9. Politica socială	153
9.1. Evoluția politicii sociale	154
9.2. Punerea în aplicare a politicii sociale la nivelul UE	160
9.3. Strategia privind Ocuparea Forței de Muncă la nivel european	161
Capitolul 10. Politica în domeniile educației și formării profesionale	168
10.1. Obiectivele Politicii în domeniile educației și formării profesionale.....	169
10.2. Programe de acțiune în domeniul educației	170
10.3. Acțiuni implementate pentru creșterea importanței educației	171
10.4. Priorități actuale în domeniul educației și formării	173

10.5. Cooperarea europeană în domeniile educației și formării profesionale	176
10.6. Strategia Comisiei Europene de modernizare a învățământului superior	178
Aplicații	181
Bibliografie	201

Prefață

Când vorbim de Uniunea Europeană vorbim de o formă de integrare economică și monetară, care, mai mult ca oricând, tinde și spre o integrare politică.

În prezent este important să cunoaștem trecutul pentru a înțelege prezentul și pentru a ne putea proiecta viitorul.

Această carte reprezintă o încercare de a prezenta cele mai importante momente ale constituirii Uniunii Europene, instituțiile și rolul lor în asigurarea existenței și funcționării pieței unice și a uniunii în ansamblul său, precum și principalele elemente ale politicilor europene comune.

Prin această lucrare doresc să ofer celor interesați o prezentare concretă, clară și concisă a celor mai importante politici economice și sociale ce ne afectează pe fiecare dintre noi în calitate de cetățeni ai Uniunii Europene.

Lucrarea prezentă se dorește a fi un instrument ce oferă informații cu privire la strategiile și politicile europene comune, respectiv naționale stabilite pentru perioada viitoare și care stau la baza deciziilor prezente.

Capitolul 1

UNIUNEA EUROPEANĂ – FORMARE ȘI EVOLUȚIE

Ideea realizării procesului de **UNITATE EUROPEANĂ** a prins contur odată cu sfârșitul celui de-al doilea război mondial când atât populația, cât și teritoriul european erau ruinate atât din punct de vedere economic, cât și social, fapt ce a permis cu ușurință aplicarea ideilor de pentru depășirea situațiilor de criză generală.

Materializarea ideii de unitate a statelor europene a prins contur odată cu declarația lui Winston Churchill din 1946, prin care acesta propunea crearea unei Uniuni a Statelor Europene: *“Trebuie să respectăm o familie europeană într-un cadru regional care se va numi, poate, Statele Unite ale Europei și primul pas politic va fi acela de a constitui un Consiliu al Europei”*¹.

Mai apoi, ideea creării unei Uniuni a Statelor Europene va fi preluată și de Congresul Statelor Unite ale Americii, care în 1947 adoptă rezoluția Fulbright prin care recomandă crearea **Statelor Unite ale Europei**. În spiritul acestei idei s-a pronunțat și marele om politic francez Charles de Gaulle, acesta susținând ideea creării unei *Europe întinse de la Atlantic la Urali*.

În concluzie, crearea comunităților europene nu poate să fie înțeleasă decât în contextul politic internațional de după cel de-al doilea război mondial, când în Europa occidentală au fost formate trei categorii de organizații internaționale: militare, economice și politice.

Organizațiile militare erau reprezentate prin Uniunea Europei Occidentale, creată prin tratatul de la Bruxelles din 17 martie 1948, între Franța și Anglia, pe de o parte și Belgia, Olanda și Luxemburg, pe de alta parte, precum și Organizația Tratatului Atlanticului de Nord (N.A.T.O.), creată în 1949 prin Tratatul de la Washington.

Din categoria organizațiilor economice înființate după cel de-al doilea război mondial la nivelul Europei putând fi menționată Organizația

---

¹wordpress.com/2010/03/10/istoricul-si-dezvoltarea-uniunii-europene-si-a-conceptului-de-spatiu-schengen

Europeană de Cooperare Economică (O.E.C.E.), constituită prin Tratatul de la Paris din 16 aprilie 1948 pentru a gestiona ajutorului comun oferit de către S.U.A., în cadrul planului Marshall, statelor europene care au avut de suferit de pe urma celui de-al doilea război mondial (devenită ulterior Organizația de Cooperare și Dezvoltare Economică - O.C.D.E.).

A treia categorie de organizații, organizațiile politice, fiind reprezentate de Consiliul Europei, care a fost înființat la 5 mai 1949 și care își avea originea în Congresul de la Haga din 1948.

Crearea comunităților europene aveau ca principale obiectivele economice îmbunătățirea utilizării capacităților lor economice și tehnice în vederea creșterii eficienței, în condițiile cerute de evoluția societății moderne.

1.1. Constituirea Uniunii Europene

De-a lungul timpului, de la prima comunitate creată pe teritoriul european și până în prezent, Uniunea Europeană a cunoscut mai multe etape de dezvoltare².

A. O primă etapă ce este identificată între anul 1951 – mijlocul anilor '70, a fost considerată și „veacul de aur al Comunității”³, întrucât această perioadă se identifică prin constituirea Comunității Europene a Cărbunelui și Oțelului, constituirea Comunității Economice Europene și a Comunității Europene a Energiei Atomice, formarea Uniunii Vamale, formarea relativ reușită a Pieței Agrare Unice, aderarea la CEE a trei noi membri: Marea Britanie, Danemarca și Irlanda.

De asemenea, formarea pieței comune a condus la transformarea monopolurilor naționale în transnaționale și la trecerea țărilor membre de la economia de tip închis la cea de tip deschis.

Printre cele mai importante momente ce caracterizează prima etapă de dezvoltare a Uniunii Europene pot fi amintite:

- **18 aprilie 1951** când, la Paris, reprezentanții Franței, Italiei, RFG, Belgiei, Olandei și Luxemburgului au semnat Tratatul privind constituirea Comunității Europene a Cărbunelui și Oțelului (C.E.C.O.). Tratatul a intrat în vigoare la 23 iulie 1952 și a expirat la 23 iulie 2002, fiind încheiat pe o perioadă de 50 ani. C.E.C.O. avea drept obiectiv crearea unei piețe unice sectoriale.

Ideea realizării C.E.C.O. i-a aparținut lui Jean Monnet ce a propus ca producția de cărbune și oțel a Franței și Germaniei să fie

---

² https://european-union.europa.eu/principles-countries-history/history-eu/1945-59_ro

³ www.ier.ro/documente/formare/EU.pdf

administrată de un organism comun. Acest proiect fost preluat de Robert Schuman, care a propus crearea unei comunități de interese pașnice dintre Franța și Germania, deschisă și altor state europene, prin care să se elimine rivalităților existente între Franța și Germania privind zonele strategice ale Ruhr-ului și Saar-ului, unificarea eforturilor de reconstrucție a statelor europene și crearea condițiilor pentru o conviețuire pașnică în Europa.

- **25 martie 1957**, ziua în care, la Roma, au fost semnate Tratatul de constituire a Comunității Economice Europene (CEE) și Tratatul de constituire a Comunității Europene a Energiei Atomice (CEEA/ EURATOM).

Misiunea CEE a constat în promovarea unei dezvoltări armonioase și echilibrate a activităților economice în comunitate și crearea temeliei unei uniuni, asigurarea unui înalt nivel de angajare a forței de muncă și protecție socială, creșterea nivelului de trai etc., utilizându-se ca mecanisme de realizare: Piața comună și Uniunea Vamală.

În același timp s-a propus crearea de instituții: Parlamentul European, Consiliul de Miniștri, Comisia Comunității Europene, Curtea de Justiție.

- **4 ianuarie 1960** – s-au pus bazele Asociației Europene a Liberului Schimb (AELS) prin semnarea Convenției de la Stockholm.
- **1 iulie 1968** - a fost constituită cu succes Uniunea Vamală.

B. A doua etapă identificată între mijlocul anilor '70 – începutul anilor '90, este caracterizată prin adoptarea programului de colaborare valutară și constituirea unui mecanism eficient de consultări⁴.

În cadrul acestei perioade de timp, statele membre CEE au cunoscut un nivel diferențiat de dezvoltare, totuși, s-au continuat eforturile de formare a Uniunii Europene.

Printre cele mai importante realizări în procesul de evoluție a Uniunii Europene se regăsesc:

- **6-7 iulie 1978** - în cadrul Summit-ului de la Breme, s-a propus relansarea cooperării monetare prin crearea unui sistem monetar european (SME).
- **13 martie 1979** - a fost lansat SME.
- **17-28 februarie 1986** – s-a semnat la Luxemburg și la Haga Actul Unic European, care a adaptat tratatele de constituire a CEE.
- **29 mai 1990** - au fost semnate acordurile de instituire a Băncii Europene pentru Reconstrucție și Dezvoltare (BERD).
- **19 iunie 1990** - au fost semnate acordurile Schengen.

---

⁴ idem

- **9-10 decembrie 1991** – în cadrul Consiliul European de la Maastricht a fost decisă crearea Uniunii Europene în baza Comunității Europene.

C. A treia etapă (1992 - 2004), se caracterizează prin constituirea și evoluția în continuare a Uniunii Europene⁵. A fost semnat Tratatul Uniunii Europene, s-a constituit Uniunea Economică și Monetară, trecându-se la moneda unică euro.

Printre cele mai importante realizări în cadrul acestei etape se regăsesc:

- **7 februarie 1992** - miniștrii de externe și miniștrii de finanțe au semnat Tratatul de la Maastricht (intrat în vigoare la 1 noiembrie 1993). Denumirea corectă a documentului este “Tratatul Uniunii Europene” și prevede formarea Uniunii Europene cu o piață internă, politici comune, uniune economică și monetară, politică externă și de securitate comună, cooperare în domeniul justiției și afacerilor interne.
- **2 mai 1992** - a fost semnat Acordul privind Spațiul Economic European (SEE).
- **26 martie 1995** - a intrat în vigoare Convenția Shengen.
- **16-17 iunie 1997** - s-a convocat Consiliul European de la Amsterdam în cadrul căruia s-a adoptat documentul intrat în istorie sub denumirea Tratatul de la Amsterdam (semnat la 2 octombrie 1997 și intrat în vigoare la 1 mai 1999).
- **1 ianuarie 2002** - a intrat în circulație moneda unică în cele 12 țări participante la zona euro.
- **23 iulie 2002.** A expirat Tratatul ce instituia Comunitatea Europeană a Cărbunelui și Oțelului, încheiat pe o perioadă de 50 de ani.

D. A patra etapă (2004 – prezent) - contemporană. În această perioadă a fost propus spre aprobare Tratatul de la Lisabona.

Astfel la **13 decembrie 2007** a fost semnat noul tratat al Uniunii Europene – Tratatul de la Lisabona care, conform prevederilor sale, urma să intre în vigoare la 1 ianuarie 2009.

Tratatul de la Lisabona are drept scop consolidarea capacității de funcționare a UE prin sporirea eficienței instituțiilor comunitare. De asemenea, Tratatul prevede ameliorarea caracterului democratic al UE prin extinderea competențelor Parlamentului European și introducerea Cărții Drepturilor Fundamentale în sistemul juridic comunitar. Până în prezent nu au fost definitive procedurile naționale de aplicare a Tratatului de

---

⁵ www.ier.ro/documente/formare/EU.pdf

Republica Cehă, Polonia și Germania, iar Irlanda este unica țară care încă nu a ratificat Tratatul de la Lisabona.

1.2. Tratatul de constituire ale Uniunii Europene

1. Tratatul Comunității Economice Europene și Tratatul Comunității Europene pentru Energie Atomică⁶

Tratatul de la Roma (25 martie 1957) prevedea crearea a două comunități – **Comunitatea Economică Europeană (CEE)** și **Comunitatea Europeană pentru Energie Atomică (EURATOM)** – între aceiași șase semnatori.

Tratatul CEE a fost fundamentat de un raport făcut de așa-numitul “Comitet Spaak”, care urma o logică foarte asemănătoare celei în care a fost construit Acordul General pentru Tarife și Comerț (GATT): eliminarea restricțiilor formale în comerțul reciproc dintre membri, însoțită de numeroase prevederi menite să împiedice recurgerea la alte măsuri pentru a frustra liberalizarea comerțului intra-comunitar (abordare specifică așa-numitei integrări negative).

Cu excepția politicii comerciale, referirile la celelalte politici comune erau lipsite de concretețe, ceea ce a făcut ca unele politici comune să capete cu adevărat substanță (politica agricolă comună), pe când altele nu s-au materializat până la o dată recentă (politica comună în domeniul transporturilor).

Prevederile referitoare la eliminarea taxelor vamale în comerțul reciproc și la crearea uniunii vamale (în principal, instituirea tarifului vamal comun) au fost duse la îndeplinire înainte de sfârșitul perioadei tranzitorii de 12 ani prevăzute în Tratat, respectiv la 1 iulie 1968 (după doar 10 ani și jumătate).

Spre deosebire de Tratatul CECO, care este un tratat-lege, Tratatul CEE era mai mult un tratat-cadru, mai puțin intervenționist și mult mai puțin supranațional.

Conform prevederilor tratatului de la Roma privind constituirea CEE și a dispozițiilor adoptate ulterior de către instituțiile sale, Uniunea Europeană urma să se realizeze etapizat, în primul rând sub forma unei uniuni vamale și mai apoi prin constituirea unei uniuni economice și monetare.

În prima etapă, se asigură libera circulație a mărfurilor, iar în cea de-a doua etapă se asigură libera circulație a capitalurilor, serviciilor, forței

---

⁶ <http://www.institutiieuropene.ro>

de muncă și adoptarea monedei unice în interiorul comunității. Pentru o etapă viitoare se prevedea și realizarea unei uniuni politice a țărilor membre.

Prin Tratatul de la Roma și completate în cadrul „Conferinței la nivel înalt” a țărilor membre din octombrie 1972, de la Paris au fost stabilite obiectivele CEE., printre care pot fi amintite⁷:

- ✓ formarea și definitivarea uniunii economice și monetare;
- ✓ stabilirea politicilor regionale, sociale și energetice;
- ✓ formularea problemelor privind mediul înconjurător;
- ✓ consolidarea instituțiilor CEE;
- ✓ constituirea Uniunii Europene;
- ✓ liberalizarea comerțului mondial și aplicarea unei politici comerciale comune față de țările socialiste.

Tot în cadrul Tratatului de constituire a CEE s-a făcut referire și la următoarele aspecte⁸:

- ✓ creșterea cooperării în domeniul monetar prin intermediul Sistemului Monetar European, ce beneficia de o unitate de cont denumită ECU (European Currency Unit);
- ✓ unificarea politicilor economice și sociale;
- ✓ utilizarea, în anumite situații, pentru adoptarea unor decizii, a votului prin majoritate calificată în locul votului prin unanimitate.

Odată cu semnarea, la 8 aprilie 1965, a *Tratatului de fuzionare a celor trei comunități (CECO, CEE și Euratom)*, *Tratatul de la Bruxelles*, ce a instituit un Consiliu unic și o Comisie unică a Comunităților Europene, s-a dat startul actului de creare al Comunității Europene, cu organe de conducere și bugete comune.

Tratatul de fuzionare a celor trei comunități a intrat în vigoare la 1 ianuarie 1967.

Totuși, prima tentativă spre o Uniune monetară în Europa apare o dată cu *Raportul Werner*, când s-a stabilit ca obiectiv realizarea unei uniuni monetară începând cu anul 1980, ce presupunea:

- ✓ asigurarea convertibilității monedelor;
- ✓ realizarea diminuării fluctuațiilor ratelor de schimb până la fixitatea irevocabilă a parităților;

Odată cu adoptarea *Cartei Albe* în anul 1985, și a *Actului Unic Vest-European* în anul 1986, ce a intrat în vigoare la 1 iulie 1987 s-au pus bazele pentru reformă și reactualizarea Tratatului de la Roma.

---

⁷<https://www.ujmag.ro/economie/altele/mecanisme-fundamentale-ale-pietei-unice-europene>

⁸<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FR>

Prin intermediul Actului Unic s-au adoptat două recomandări ale Cărții Albe, respectiv *principiul recunoașterii mutuale și extinderea acordului la majoritatea calificată*.

În esență Actul Unic European avea ca principale obiective⁹:

- ✓ realizarea pieței unice începând cu ianuarie 1993;
- ✓ creșterea rolului Parlamentului European pentru a se asigura o funcționare echilibrată instituțională și racordarea lui la procesul legislativ și la sistemul decizional comunitar;
- ✓ îmbunătățirea capacității de decizie al Consiliului de Miniștri.

În domeniul politicilor comune constituite sau amplificate, Actul Unic European a prevăzut **realizarea unei piețe interne** cu termen de finalizare anul 1993.

2. Tratatul de la Maastricht¹⁰

Tratatul de la Maastricht considerat și Tratatul privind Uniunea Europeană a fost semnat de Consiliul European la 7 februarie 1992 în localitatea olandeză Maastricht, este tratatul care a pus bazele Uniunii Europene, aducând, în același timp, cea mai profundă schimbare a tratatelor de la înființarea Comunității Europene.

Negocierile privind Tratatul au avut loc în decembrie 1991 la Maastricht, iar semnarea efectivă a acestuia s-a realizat la 7 februarie 1992.

Din cauza unor probleme apărute în procesul de ratificare (în Danemarca a fost nevoie de un al II-lea referendum, în Germania s-a înaintat o excepție de neconstituționalitate împotriva acordului parlamentar dat tratatului), Tratatul UE a intrat în vigoare de-abia la 1 noiembrie 1993.

Conform Tratatului de la Maastricht, Uniunea Europeană are la bază trei piloni¹¹:

- ✓ Pilonul I: Comunitățile Europene, înglobând cele trei comunități existente: Comunitatea Europeană a Cărbunelui și Oțelului (CECO), Comunitatea Europeană a Energiei Atomice (CEEA sau Euratom) și Comunitatea Economică Europeană (CEE), a cărei denumire este schimbată în Comunitatea Europeană;
- ✓ Pilonul II: Politica externă și de securitate comună
- ✓ Pilonul III: Cooperarea în domeniul Justiției și al afacerilor interne.

---

⁹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN>

¹⁰ ec.europa.eu/romania/documents/eu.../tema_21.pdf

¹¹ <https://www.europarl.europa.eu/about-parliament/ro/in-the-past/the-parliament-and-the-treaties/maastricht-treaty>

Nivelurile de cooperare sunt diferite. Dacă în primul pilon, instituțiile jucau un rol important în luarea deciziilor, în foarte multe domenii fiind luate prin majoritate calificată, în cadrul pilonilor al doilea și al treilea, cooperarea instaurată este de tip interguvernamental, rolul instituțiilor UE rămânând limitat.

Principalul obiectiv al tratatului este crearea Uniunii Economice și Monetare în trei etape.

Conform tratatului moneda unică europeană urma să fie introdusă cel mai devreme la 1 ianuarie 1997 și cel mai târziu la 1 ianuarie 1999¹².

Pentru ca o țară să participe la Uniunea monetară trebuie să îndeplinească anumite criterii economice (criteriile de convergență), prin care trebuie asigurată stabilitatea monezii unice.

Criteriile de convergență vizau următoarele aspecte: politica financiară, nivelul prețurilor, al dobânzilor și al cursului de schimb.

În timp ce criteriul de politică financiară (deficit bugetar < 3% și gradul de îndatorare < 60% din PIB) este un criteriu permanent, celelalte două au fost valabile numai pentru anul de referință 1997¹³.

Cele mai importante aspecte ale Tratatului vizau¹⁴:

➤ **Politica externă și de securitate comună**

Vechea Politică Europeană de Colaborare a fost înlocuită prin Tratatul de la Maastricht de Politică Externă și de Securitate Comună (PESC). Cu toate că PESC este un pilon al UE, deciziile sunt luate în cele din urmă de statele membre. Pentru cele mai multe din hotărâri este nevoie de aceea de un vot în unanimitate.

➤ **Cetățenia europeană**

Nu înlocuiește cetățenia națională, ci o completează. Cetățenia europeană o deține orice persoană care are cetățenia unuia din statele membre ale UE. Aceasta acordă printre altele dreptul de ședere pe întreg teritoriul UE, dreptul de vot pasiv și activ la alegerile locale precum și dreptul de a alege deputații din Parlamentul European, indiferent de domiciliul avut pe teritoriul UE.

➤ **Procesul de democratizare**

O altă noutate a tratatului a fost introducerea procedurii codecizional. În felul acesta Parlamentul European are în anumite domenii aceleași drepturi ca și Consiliul de Miniștri. În afară de aceasta s-a hotărât constituirea Comitetului Regiunilor, cu rolul de a asigura reprezentarea adecvată a intereselor tuturor regiunilor europene.

---

¹² <https://www.ecb.europa.eu/ecb/history/emu/html/index.ro.html>

¹³ https://www.bnr.ro › files › Pubs_ro › Monitor3

¹⁴ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=LEGISSUM:xy0026>

➤ Colaborarea în domeniul politicii interne și juridice

În tratat s-a hotărât îmbunătățirea colaborării în domeniul juridic și al afacerilor interne. Pentru o mai bună coordonare a colaborării polițienești a fost înființat Oficiul European de Poliție - Europol, cu sediul la Haga.

În același timp prin intermediul Tratatului sunt introduse noi politici comunitare:

- ✓ politica privind dezvoltarea rețelelor transeuropene;
- ✓ politica industrială;
- ✓ politica privind protecția consumatorilor;
- ✓ politica ce vizează educația și formarea profesională;
- ✓ rezolvarea problemelor tineretului;
- ✓ cultura.

3. Tratatul de la Amsterdam¹⁵

Tratatul de la Amsterdam, semnat la 2 octombrie 1997 și intrat în vigoare la 1 mai 1999, își propunea să construiască o Europă mai apropiată de cetățenii săi, capabilă să funcționeze cu un număr sporit de membrii, după aderarea țărilor asociate.

Tratatul aduce un important progres în conturarea politicii sociale a Uniunii Europene deoarece, pentru prima dată, politica de ocupare a forței de muncă a fost extinsă la dimensiune europeană și recunoscută ca o sarcină comună de lucru.

Prin Tratatul de la Amsterdam s-au introdus patru mari domenii de acțiune: libertate, securitate și justiție; Uniunea și cetățenii săi; politica externă eficientă și coerentă și problemele instituționale.

Prin intermediul Tratatului de la Amsterdam, Uniunea Europeană este, într-o anumită măsură, transformată având noi sarcini, rolul cetățeanului este subliniat, iar caracterul democratic al instituțiilor este întărit.

Tratatul de la Amsterdam stabilea patru obiective principale¹⁶:

- ✓ plasarea drepturilor cetățenilor și a ocupării forței de muncă în centrul preocupărilor Uniunii. Statele membre și-au asumat ca principală responsabilitate ocuparea forței de muncă, și au stabilit să acționeze împreună pentru a găsi soluții pentru reducerea șomajului;
- ✓ depășirea ultimelor obstacole din calea libertății de circulație a cetățenilor precum și întărirea securității prin consolidarea cooperării statelor membre în domeniul justiției și afacerilor interne;

---

¹⁵ www.europeana.ro/.../tratate/tratatul%20de%20la%20

¹⁶ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN>

- ✓ responsabilizarea Consiliului European pentru definirea strategiilor comune care urmează să fie administrate de Uniune și de statele membre pentru a asigura Uniunii Europene o poziție mai puternică în sfera economică;
- ✓ eficientizarea structurii instituțiilor unionale în perspectiva lărgirii Uniunii în special spre țările Europei de Est.

Acest tratat a pregătit lărgirea spre Est a Uniunii Europene. Conform Tratatului, țările candidate vor coopera cu UE în ceea ce privește Analiza Politicii de Ocupare a Forței de Muncă.

4. Tratatul de la Nisa

A fost semnat la 26 februarie 2001, și a intrat în vigoare în 2003. Prezintă o reformă instituțională de mare anvergură, având în vedere extinderile anterioare și cele viitoare: componența și funcționarea instituțiilor.

Astfel, Tratatul a pregătit calea pentru realizarea celei mai ample extinderi a Uniunii Europene, respectiv, aderarea a noi 10 țări membre noi (Republica Cehă, Cipru, Estonia, Ungaria, Letonia, Lituania, Malta, Polonia, Slovacia și Slovenia) în luna mai 2004 și a încă două (Bulgaria și România) în ianuarie 2007¹⁷.

O contribuție importantă a Tratatului de la Nisa se reflectă și prin asigurarea reformei instituțiilor europene ce a devenit un lucru esențial pentru a se putea duce mai departe procesul de aderare a țărilor din Europa Centrală și de Est.

O inovație importantă a fost introducerea unei proceduri modificate pentru numirea Comisiei. Aici urma a se aplica pe viitor și în toate etapele, principiul majorității calificate.

Introducerea elementului supranațional al deciziei majoritare în domeniul șefilor de state și de guverne, a fost un fapt nou și surprinzător, ale căror urmări nu vor întârzia să apară.

Și în cazul Consiliului s-a prevăzut ca, în urma ratificării Tratatului, principiul unanimității să fie înlocuit de cel al majorității calificate, anumite domenii importante rămânând totuși neafectate de această prevedere. Un stat membru poate cere ca, în cazul unei decizii luate de Consiliu după principiul majorității calificate, să se verifice, dacă această majoritate constituie minimum 62% din totalul populației Uniunii. Dacă această condiție nu este respectată, decizia Consiliului este nevalabilă. Este clar faptul că aceste prevederi nu fac procedura de luare a deciziilor mai ușoară, ci, dimpotrivă, le împovărează mai mult.

---

¹⁷ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=LEGISSUM%3Axy0012>